

י"ב בתמוז: יום מכוּן בתולדות

חֲסִידוֹת חב"ד ■ הוא היום בו

נולד הרבי הריי"צ זי"ע ■ הוא

היום בו גם השתחרר ממאסרו

השביעי והאחרון בכרית

המועצות ■ לאחר מכן עקר

לאמריקה, שם החל לעורר את

המון העם בהכרתו העיקשת:

“לאלתר לתשובה לאלתר

לגאולה” ■ במקביל לשנות

האימה של המלחמה האיומה,

הורה ועודד להפיץ עלון בשם

“הקריאה והקדושה”, אשר רב

היה בו הנסתר ■ מדור מרתק

יחד לכתבי-חידה שפוזרו בין

דפי העלון שאיש לא ידע

פשרם מלבד אלה שפוענחו

על ידי עורך העלון (המסתורי

אף הוא) שנים מאוחר יותר

■ חידות ורמזים אלה התבררו

כ...צופים פני עתיד ■ אותיות

הפוכות, אותיות פורחות

החידות המסתוריות שהתפרסמו ע"י האדמו"ר הריי"צ מליובאוויטש זי"ע:

אותיות הפונות באו"ר

האיש הגיע מדי חודש למרוז חסידות חב"ד, ולעתים מספר פעמים בחודש. בכל ביקור, זכה להיכנס בארזת מידי החרדו של הרבי, שם היה מסתגר עמו למשך פרק זמן של כשעה לערך, ומיד בתום השיחה היה יוצא ונעלם כלעומת שבא.

איש לא הכיר אותו, איש לא זיהה את מראהו ואיש גם לא ידע כמובן את שמו ומה מעשיו. אחת ידעו הצעירים המסוקרנים: מדובר במחזוריות בקועה! ימים ספורים לאחר ביקורו של האיש המסתורי אצל הרבי, מופיע ויוצא-לאור אותו ירחון מדובר, על שלל מדוריו וכתבותיו.

אחר מצעירי־החסידים, החליט אפוא לעקוב אחר קצה־החוט. “טביר כי זהו עורכו האלמוני של הירחון אותו מפיץ הרבי” –

הסיק בן־הישיבה הנמרץ, והחל במלאכת המעקב.

הוא מציהר לצאת מן המתחם בעקבות ההלך האלמוני, והחליט להיצמד אליו ככל יכולתו. איש־המטרה ירד לתחת הרכבת התחתית, והצעיר בעקבותיו. כובעו משוך על פניו לבל יזהוהו, תוך נסיון להיטמע בינות להמון הגודש את התחנה.

האיש האלמוני טיפס על הרכבת שעצרה בתחנה, והעוקב הנמרץ – בעקבותיו. הוא עקב במכטו עד שהבחין באיש המתיישב באחד הקרונות, או התקרב באגביות והתיישב בקצהו המרוחק של הקרון. הרכבת נעה במהירות, עצרה במספר תחנות, אך ההלך לא קם ולא זע.

חצי שעה חלפה, כאשר לפתע קם האיש ממקומו ויצא את הקרון. הצעיר זנק על רגליו ומיהר בעקבותיו. חשב כי עומד הוא לדרת בתחנה הבאה, אולם האיש רק שינה את מקומו. הוא התיישב בקרון סמוך, ועיין בצורה דפים שהוציא מתיקו. חלפה לה מחצית שעה נוספת, והאלמוני יצא שוב מן הקרון. הצעיר הנבוך מיהר בעקבותיו, רק כדי להבחין כי הוא מתיישב בקרון הבא במקום פנוי. השעות חלפו, הרכבת המשיכה לנוע, התחנות המטיבו להתחלף, וכך גם האלמוני, שמחליף מעת־לעת את מקום מושבו, משל משהו טורד את מנוחתו. ואז, זה קרה!

ההלך קם פעם נוספת ממקום מושבו, אלא שבמקום לפנות לקרון הבא כפי שעשה עד כה, הפך לפתע את פעמיו, וצעד היישר לכיוונו של הצעיר שכבר החל לצעוד בעקבותיו. הבחור לא ידע לאן לפנות. הוא נאלם דום.

האלמוני, התקרב במהירות אל הצעיר, עצר קימעה לידו והפטיר לעברו: “אתה רוצה שנמשך לעשות זאת במשך כל היום? אין לי בעיה. דע לך, כי עד שלא תניח לי לנפשי, אמשיך לעבור מקרון לקרון ברכבת הזו ללא הרף, כך שלעולם לא תדע את מה שאתה מעוניין לדעת”.

הצעיר הוכה בהלם, בעוד האלמוני מנצל זאת, וממהר להיעלם דרך דלתות הרכבת שעצרה בתחנה הקרובה. – – –

“איש יהודי”

רק בתחלף שנים רבות נחשפה זהותו של האלמוני. אהרן הלוי הירש, היה עורכו של הבטאון האידי “דאס אידישע ליכט – ווענטליכער זשורנאל פאר חיווק הדת”. בהמשך חבר לעצמו שם עט, בו כתב תחת הכינוי אהרן ה. לעווית.

הוא־הוא האיש אשר נבחר על ידי הרבי הריי"צ לערוך את ירחון “הקריאה והקדושה”. הרבי כנראה העדיף עורך בעל נסיון וידע

נרחב בכתיבה חדשותית־ספרותית, שדוקא אינו נמנה על חוג חסידי חב"ד. כך, יוכל לשמור על חשאיות ולמנוף את תפוצת הירחון מבלי שינסו החסידים והמקורבים לבחון אחר המקורות למאמרים המתפרסמים, להעיר או לבקר.

לעויט, אף כתב חלק נכבד מן המאמרים שהופיעו בירחון, תוך שהוא משתמש בשמות־עט שונים. כך, למשל, מופיע הוא בכינוי א.י. סגל, המתחייס להיותו לו, ולשמו הפרטי הראשון – סאהרן. האותיות א.י. בשם־העט, באו גם לידי ביטוי בפסכודו נוסף אותו הכתיר בעלמ המילים: “איש יהודי”.

“בהשתתפותו של הרבי”

מידת מעורבותו של האדמו"ר בהוצאה לאור של הירחון ובמאמרים שהופיעו בתוכו, ניכרת כבר בגליון הראשון שראה אור בחודש תשרי תש"א. תחת הכותרת הנושאת את שם הירחון החדש, מופיעה כותרת־משנה שהכריזה: **“אונטער דער ליבונג און מיט דער באטרויליגונג פון אדמו"ר, שליט"א, מליובאוויטש”**. הווי אומר: “העיתון יוצא תחת שיתוף־ידי והשתתפותו האישית של הרבי מליובאוויטש”.

הכרזה ישירה זו מבהירה לנו אל־נכון, עד כמה היה הרבי

<div></div>	<div>הקריאה והקדושה</div>
<div> <div>העיתון יצא על ידי הנהלת</div> <div>ארגונישמעון פון תורה־איימיטיז אריב ניסמן פון חסידות חב"ד.</div> <div>איימיטיז און די ארגומיר ליטיא מליובאוויטש</div> <div>מיט דער נעגירונג און ריכט .</div> </div>	
<div> <div>די איינפירט פון הווארשאיניקע נעגור אונטערטעל פון רבי יצחק אייזיק ווייס</div> <div>די ירישע עיתון פון הממלכתי איימיטיז פון רוסשטיין.</div> <div>די ירישע עיתון פון הממלכתי איימיטיז פון רוסשטיין.</div> <div>די ירישע עיתון פון הממלכתי איימיטיז פון רוסשטיין.</div> </div>	

מעורב בתכני העלון ובדרכי הפצתו, אולם הרצון לשמור על עמימות בנושא גרמה לכך, שהחל מהחוברת השניה ואילך, שונתה כותרת־המשנה למחייבת פחות. בה ובכל שישים החוברות שהופיעו בעקבותיה במרוצת השנים נכתב אפוא כך: **“מיט דער גוט־הייסיגונג און ברובה פון אדמו"ר, שליט"א, מליובאוויטש”**. כלומר: “באישורו ובכרכתו של הרבי מליובאוויטש”.

יתירה מכך, כבר לאחר הדפסת החוברת הראשונה – הורה כנראה הרבי הריי"צ בעצמו, לתקן את הכותרת, ואכן על גבי עמוד השער של כל העותקים, הוצמדו מדבקות שתיקנו את הניסוח המחייב וציינו את הנוסח הכוללני יותר.

-
-
-

עלון “הקריאה והקדושה” נכתב ווברככולו בשפת האידיש, כפי הנראה בשל היותה השפה המדוברת בקרב אוכלוסיית היהודים המהגרים מארצות אירופה. בהמשך, אף הופיעו מדור מיוחד בשפה האנגלית, שתרגם מאמר או שניים מתוך התוכן המקורי.

המדורים השונים התפרשו בדרך כלל על פני 8 עמודים, לעיתים מליא הירחון 12 עמודים, ובערכי גנים ומועדים אף תפח לעדי 16 עמודים גדושים.

לצד מדורים עינייים, מאמרים תורניים, פרשנויות והגיגים; היה זה מדור אחר מיוחד ומסתורי אשר הצית את סקרנותם

כלשהם, עלינו לזכור כי מן־הסתם אלה מסוגגנים באידיש, היא השפה בה נכתב כאמור הירחון כולו, וזו הלשון בה היו דוברים מרבית היהודים קוראי העלון.

כך, למי שאינו בקי בקריאת שפת האידיש על בוריה, בוודאי שאינו מסוגל לפענח במה דברים אמורים. אולם גם מי אשר שולט בשפה זו, בוודאי לא יחא מסוגל לפענח בוודאות למה רמז כותב־החידה.

גם זהות הכותב נותרה עלומה. איש לא חתום על המדור, גם לא בשם־עט. הוא מופיע כביכול יש־מאין, כשורה אלמונית והפוכה בכל פעם בנקודה אחרת ברחבי העלון. יש הרוצים לומר, כי הרבי הריי"צ כבבודו ובעצמו הוא־הוא הוגה כתב־הסתרים המסתורי וההפוך. חיווק להשערה זו ניתן למצוא בעובדה, כי במרוצת החודשים והשנים הבאות, הופיעו פענוחים בוודים וחלקיים בעלון עצמו, אשר כולם העידו על... חיווי עתידות.

השורה הפוכה, כך לשענת עורך העלון, טומנת בחובה מאורע כלשהו העתיד לבוא, כאשר חלק מן המאורעות מתרחשים בחלוף זמן קצר, וחלקם הקטן כאמור מפוענח בתוככי העלון עצמו. אולם החלק־הארי נותר חתום וסתום לעולמי עד.

-
-
-

סקרנים אנו בוודאי לדעת, מה הם הפתרונות לאותן “שורות הפוכות” מסתוריות, שאכן התגלו בדיעבד כצופנות פני־עתיד. ובכן, כהקדמה לפענוחים המרתקים, נתאר את הרקע והעיתוי להופעתן של חוברות “הקריאה והקדושה”.

“לאלתר לגאולה”

היתה זו שנה לאחר פרוץ מלחמת העולם השניה. מאורעות המלחמה והעדרות הנוראיות החלו לזרום מאירופה הכבושה לאמריקה הנינוחה. מטרטו האפלה והנוראת של הצורך אדולף היטלר שר"י, החלה לצבור תאוצה – כאשר היהודים הופכים במהירות לקרבן העיקרי והמרכזי וכיעד לחיסול רח"ל על ידי החיה הנאצית.

מתוך אורטם ענני־רושך וצלמוות, ביקש הרבי הריי"צ לעורר את הלבבות ולהכריז על הגאולה הקרובה. יצא הוא בהכרזה המפורסמת “לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה”, וביטא בתוקף את הכמיהה לגאולה תוך ציפיה מוחשית להגעתה, בקרוב ממש.

יסד הוא את ירחון “הקריאה והקדושה”, כאשר השופרות בהם באה לידי ביטוי הכרזתו זו, כי אכן פעמי משיח הם אלה, ושומה עלינו להתכונן ביתר שאת וביתר עז לגאולה השלמה. מאמרי המערכת של הירחון הוקדשו למגמה זו. דברים שנכתבו בשם האדמו"ר, והנחיות ברורות לפעילות בדור של עקבתא־דמשיחא.

הירחון הקפיד לדווח על המתרחש בחזית האירופית הנוראה, אודות המאבק העיקש שהתפתח בהמשך בין בנות־הברית לצבא הנאצי, התנהלות הממשל בזמן המלחמה, וגם נתן במה נרחבת למאמצים הדיפלומטיים שהבשילו לקראת תום המלחמה.

למעשה, עם תום מלחמת העולם השניה, בשנת תש"ה – חדל העיתון להופיע, באותה פתאומיות בה החל. הוא המשיך להופיע עד סוף אותה שנה, אך באלול תש"ה היה זה הגליון האחרון. 61 במספר.

באופן טבעי, גם כתבי־החידות שהופיעו בין דפי העלון תמידין כסודין, עסקו במאורעות המלחמה, תוצאותיה והשלכותיה. כך לפחות היו פני הדברים בנוגע לחלק מן החידות שפרענחו בעיתון עצמו...

“נסיונכם לפענח כמעט והצליח”

הפעם הראשונה בה יש התייחסות לפתרון “האותיות הפוכות”, מגיעה ללא כל “אוהרה מוקדמת”, כבדרך־אגב ממש, בגליון מס' 36. בעלון זה, שראה אור בערב חודש אדר אב תש"ג, מופיע מדור מיוחד המוקדש לביכולו למענה אישי אודות “מכתבים למערכת” שהגיעו במרוצת התקופה מאת הקוראים המעורבים.

